

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนเรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวต่อการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

5.1.2.1 เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดมีคะแนนความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวเพิ่มขึ้นภายหลังการสอน 2 สัปดาห์

5.1.2.2 เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดมีคะแนนการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้นภายหลังการสอน 2 สัปดาห์

5.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กวัยเรียนโรคหอบหืดที่มารับการตรวจรักษาตามแพทย์นัด ที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลขอนแก่น ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2539 โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์กำหนดไว้จำนวน 30 ราย

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.4.1 แบบแผนการสอนเรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัว ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย สาเหตุ สิ่งกระตุ้นและการหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดอาการหอบ การเข้ายา และการสาธิตการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม การดูแลสุขภาพทั่วไป และการสาธิตการบริหารปอด การคลายกล้ามเนื้อ และการไอเพื่อขับเสมหะ

5.1.4.2 ภาพพลิก

5.1.4.3 หนังสือคู่มือ เรื่องโรคหอบหืด และการปฏิบัติตัว

5.1.4.4. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลครอบครัว

5.1.4.5 แบบสัมภาษณ์ ความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัว นำไปหา

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

5.1.4.6 แบบสัมภาษณ์การปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วย

โรคหอบหืด นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยใช้สูตรครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

5.1.5 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลจากบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวก่อนการสอน หลังจากนั้นสอนความรู้ 3 ครั้ง ห่างกัน 1 สัปดาห์ โดยใช้อุปกรณ์การสอนประเภทภาพพลิก ทำการสอนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-5 คน ใช้เวลาในการสอนครั้งละประมาณ 30-45 นาที ภายหลังจากการสอนเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้แจกหนังสือคู่มือเรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวแก่ผู้ป่วยเด็ก เพื่อนำไปพบพวณที่บ้าน และเมื่อผู้ป่วยเด็กมารับการตรวจตามนัดในครั้งต่อไปอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ความรู้ และการปฏิบัติตัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์เดิม

5.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.6.1 หาค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

5.1.6.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัว ก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์

5.1.6.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัว ก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ด้วยวิธีการทดสอบคะแนนที (t-test)

5.1.6.4 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเอง ก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์

5.1.6.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเอง ก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ด้วยวิธีทดสอบคะแนนที (t-test)

5.1.6.6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวรายข้อ ก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ด้วยวิธีทดสอบค่าที (t-test)

5.1.6.7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองรายข้อ ก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ด้วยวิธีทดสอบค่าที (t-test)

5.1.6.8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด กับปัจจัยด้านตัวเด็กป่วย ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา และปัจจัยครอบครัว ได้แก่ การศึกษาของบิดามารดาของเด็กป่วยก่อนและหลังการสอนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

5.1.7 ผลการวิจัย

5.1.7.1 เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดมีคะแนนความรู้เรื่องโรคหอบหืด และการปฏิบัติตัวเพิ่มขึ้นภายหลังการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5.1.7.2 เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดมีคะแนนการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้นภายหลังการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5.1.7.3 ค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวรายข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < .05$) ในเรื่อง การควบคุมอาการหอบ การใช้อาหาร การออกกำลังกายที่เหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งกระตุ้น

5.1.7.4 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองรายข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ในด้านทักษะ การคลายกล้ามเนื้อ การบริหารปอด การไอเพื่อขับเสมหะ การใช้อาหาร การหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้น การออกกำลังกาย

5.1.7.5 ค่าเฉลี่ยความรู้และการปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเอง หลังการสอนกับปัจจัยเด็กป่วยด้านอายุ และการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่พบว่า เพศของเด็กป่วย และการศึกษาของบิดาและมารดา กับค่าเฉลี่ยความรู้และการปฏิบัติตัวและค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเอง ก่อนและหลังการสอน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5.1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1.8.1 ได้ทราบความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวของเด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำแก่เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดต่อไป

5.1.8.2 ได้ทราบถึงผลของการจัดการสอนเรื่องโรคหอบหืด และการปฏิบัติตัวต่อการรับรู้ของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดว่า มีความเข้าใจถึงโรค และการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเอง

5.1.8.3 เป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เห็นความสำคัญที่จะสอนเรื่องโรคหอบหืด และการปฏิบัติตัวแก่เด็กวัยเรียนที่ป่วยโดยตรง เพราะเด็กวัยนี้สามารถรับรู้ และเข้าใจสิ่งที่สอนได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ด้านการบริหาร

5.1.2.1 ควรจัดให้มีสถานที่ให้ความรู้ มีบริเวณกว้างขวางพอที่เด็กจะมีกิจกรรมกลุ่ม เช่น การฝึกบริหารปอด การฝึกการคลายกล้ามเนื้อ และควรเป็นสัดส่วน ไม่มีเสียงรบกวนจากสิ่งแวดล้อม

5.1.2.2 ควรจัดทำเป็นคู่มือการสอนไว้ประจำแผนก เพื่อความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพคนอื่น ๆ สามารถนำไปสอนได้ตรงตามเป้าหมายเดียวกัน

5.1.2.3 ควรจัดให้มีหน่วยบริการให้ความรู้เรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวแก่เด็กป่วย และบิดามารดาในแผนกกุมารเวชกรรม เพื่อจะได้เข้าใจความเจ็บป่วย แนวทางการรักษาและวิธีการดูแลตนเองและการสังเกตอาการเมื่ออยู่ที่บ้านหรือโรงเรียน เป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับบิดามารดาของเด็กป่วย และตัวเด็กป่วยเอง

5.2.2 ด้านการบริการ

5.2.2.1 พยาบาล และเจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพ จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กปฏิบัติตัวถูกต้องสม่ำเสมอ และการให้ความรู้แก่เด็กป่วยจะต้องกระทำอย่างมีแบบแผน มีอุปกรณ์การสอน ภาพพลิก จะทำให้เด็กป่วยเกิดความสนใจในเนื้อหาและสามารถเข้าใจเนื้อหา

5.2.2.2 เนื้อหาในการสอนควรเน้นในประเด็นของการปฏิบัติ เช่น การหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้น การเข้ายาสีฟัน การพ่นยา การบริหารปอด การคลายกล้ามเนื้อ การไอเพื่อขับเสมหะ

5.2.3 ด้านวิชาการ

5.2.3.1 ควรจัดให้มีการอบรมเฉพาะเรื่องโรคหอบหืดในเด็ก เพื่อพัฒนาการรับรู้และความสามารถของเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพ ให้มีทักษะในการสอนความรู้และการปฏิบัติตัวและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลตนเองของเด็กป่วยและบิดามารดา ในการดูแลเด็กป่วย

5.2.4 ด้านการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.4.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ทำให้ข้อจำกัดในด้านลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวของเด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด ในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่

5.2.4.2 ควรมีการศึกษาถึงสภาวะสุขภาพของผู้ป่วยเด็กโรคหอบหืด เช่น การเจ็บป่วย การมาโรงพยาบาล และการขาดโรงเรียนด้วยอาการหอบหืด หลังการสอนเป็นระยะ ๆ เช่น 1, 2, 3 และ 4 เดือน

5.2.4.3 ควรมีการศึกษาถึงผลการสอนเรื่องโรคหอบหืดและการปฏิบัติตัวต่อการดูแลสุขภาพเด็กป่วยในกลุ่มบิดามารดาของเด็กป่วย

5.2.4.4 ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันซ้ำอีก โดยการเปรียบเทียบผลการสอนเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

5.2.4.5 ควรมีการศึกษาถึงวิธีการให้ความรู้เรื่องโรคหอบหืด และการปฏิบัติตัวด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น สไลด์ประกอบเสียง วีดีโอ หนังสือการ์ตูน